

การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี

ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชายและหญิง ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 ปี พ.ศ. 2547

สถานการณ์โรค/ภัย ที่สำคัญ

ชรีรัตน์ เหมนะสิริ ชนรักษ์ ผลิพัฒน์
กลุ่มงานระบาดวิทยาโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำนักกระบาดวิทยา

✉ TareeratC@tuc.or.th

บทนำ

สำนักกระบาดวิทยาได้เริ่มดำเนินการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ในปี พ.ศ. 2538 เพื่อติดตามแนวโน้มพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มประชากรต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 6 กลุ่ม โดยมีการเฝ้าระวังพฤติกรรมฯ ในกลุ่มนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รวมอยู่ด้วย ด้วยความตระหนักถึงความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มเยาวชน ทางสำนักกระบาดวิทยาจึงได้ดำเนินการเฝ้าระวังฯ ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากระบบเฝ้าระวังนับว่ามีประโยชน์อย่างมาก ในการติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี นอกจากนี้ ข้อมูลดังกล่าวยังสามารถนำมาใช้เพื่อการวางแผน ติดตาม และประเมินผลแผนงานโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการให้สุขศึกษา เพศศึกษา และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในกลุ่มประชากรต่าง ๆ อีกด้วย

ในปี พ.ศ. 2546 คณะกรรมการพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยง ได้เสนอแนะให้เพิ่มประชากรกลุ่มนักศึกษาอาชีวศึกษาเข้ามาเป็นประชากรกลุ่มเป้าหมายของการเฝ้าระวัง เพื่อเพิ่มความครอบคลุมของการเฝ้าระวังพฤติกรรมในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ด้านพฤติกรรมในกลุ่มวัยรุ่น ได้ดีขึ้นด้วย

ในขณะเดียวกัน ศูนย์ความร่วมมือไทย-สหรัฐ ด้านสาธารณสุข ได้ทำการพัฒนาเครื่องคอมพิวเตอร์มือถือมาใช้เพื่อการเก็บข้อมูลพฤติกรรม โดยได้ทำการศึกษาเพื่อประเมินความเที่ยงตรงและความเป็นไปได้ ของการนำเครื่องคอมพิวเตอร์มือถือมาใช้ในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพในกลุ่มวัยรุ่น ในจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่าคอมพิวเตอร์มือถือเป็นเครื่องมือที่ให้ข้อมูลที่มีคุณภาพและช่วยให้การเก็บข้อมูลมีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

ดังนั้น สำนักกระบาดวิทยา จึงได้ดำเนินการเฝ้าระวังฯ ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มือถือขึ้น ระบบเฝ้าระวังนี้จะเป็นระบบเฝ้าระวังที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะให้ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และด้านพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและติดตามแนวโน้มพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ของนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาและติดตามแนวโน้มพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี ของนักเรียนอาชีวศึกษาชั้น ปวช. ปีที่ 2 ในด้านต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย พฤติกรรมการใช้สารเสพติด พฤติกรรมการดื่มสุรา และพฤติกรรมการสูบบุหรี่

วิธีการเฝ้าระวัง

การเฝ้าระวังพฤติกรรมฯ ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชายและหญิง ชั้น ปวช. ปีที่ 2 ดำเนินการใน 24 จังหวัด ซึ่งถูกสุ่มจาก 76 จังหวัดทั่วประเทศ ให้เป็นตัวแทน 12 เขตสาธารณสุข โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดจะคำนวณจำนวนตัวอย่าง สำหรับการเฝ้าระวังที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการติดตามข้อมูลในระดับจังหวัดนั้นตามสูตรทางสถิติ โดยเลือกตัวอย่างตามหลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ซึ่งแต่ละจังหวัดใช้วิธีการเลือกตัวอย่างที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งขึ้นกับจำนวนและขนาดของโรงเรียนอาชีวศึกษาที่มีในจังหวัดนั้น ๆ ^(1,2)

ในปัจจุบัน สำนักกระบาดวิทยาได้พัฒนาเครื่องคอมพิวเตอร์มือถือมาใช้ในการเก็บข้อมูล โดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์มือถือที่ใช้ระบบปฏิบัติการ PalmOS การตอบคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรม โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มือถือ

รายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ ๒๕๔๕ ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๕

มีลักษณะคล้ายคลึงกับการตอบแบบสอบถาม แต่คือว่าที่เครื่องคอมพิวเตอร์มือถือ สามารถข้ามข้อคำถามที่ไม่เกี่ยวข้องได้อย่างแม่นยำ นอกจากนี้ ยังช่วยให้ความมั่นใจกับผู้ตอบคำถามในเรื่องการรักษาความลับด้วย

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการเก็บข้อมูล โดยประสานงานกับสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เลือกได้ เพื่อเก็บข้อมูลระหว่างช่วงเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม หลังการเก็บข้อมูล เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจัดการข้อมูล ได้ทำการโอนถ่ายข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์มือถือทุกเครื่องสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้จัดเก็บข้อมูลข้อมูลที่ได้ นั้น เจ้าหน้าที่ได้ทำการส่งต่อมายังสำนักระบาดวิทยาทุกวัน ที่ดำเนินการเก็บข้อมูล ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวชี้วัด โดยอาศัยวิธีการทางสถิติที่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล และการให้น้ำหนักกับจำนวนตัวอย่างที่เหมาะสม

ผลการเฝ้าระวัง

นักเรียนอาชีวศึกษาชาย ชั้นปวช.ปีที่ 2

1. ข้อมูลทั่วไป

การเฝ้าระวังพฤติกรรมฯ ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชาย พ.ศ. 2547 มีนักเรียนชายเข้าร่วมตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 6,524 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 98.3 มีอายุระหว่าง 15 – 19 ปี โดยมีค่ามัธยฐานที่อายุ 17 ปี อายุนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามต่ำที่สุดและมากที่สุด คือ 15 และ 21 ปี

2. ประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์

นักเรียนอาชีวศึกษาชายร้อยละ 32.0 เคยมีประสพการณ์การมีเพศสัมพันธ์มาก่อน โดยมีนักเรียนชายร้อยละ 39.4 ที่ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ค่ามัธยฐานอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก 16 ปี

3. พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์และการใช้ถุงยางอนามัยในรอบปีที่ผ่านมา

การเฝ้าระวังพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในรอบปีที่ผ่านมา จากการสำรวจพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาชายร้อยละ 30.4 มีแฟนหรือคนรัก และนักเรียนชายทุกคนที่มีแฟนหรือคนรัก (ร้อยละ 100.0) มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรัก นักเรียนอาชีวศึกษาชาย ร้อยละ 45.9 มีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่น ร้อยละ 13.1 มีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศ และร้อยละ 5.7 มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย (ตารางแสดง) โดยจำนวนคู่นอนประเภทต่าง ๆ ที่นักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์ด้วยทุกกลุ่ม ในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนชายส่วนใหญ่จะมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนแต่ละประเภท จำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับสองคน โดยนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ร้อยละ 60.9 มีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศ ร้อยละ 67.0 มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรัก ร้อยละ 56.8 มีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่น และร้อยละ 65.1 มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอน แต่ในทางกลับกัน นักเรียนชายไม่เพียงซื้อบริการจากหญิงขายบริการทางเพศ สิ่งที่น่าเป็นห่วง คือ ในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนชายร้อยละ 15.0 เคยมีเพศสัมพันธ์แลกกับสิ่งของตอบแทน

ในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนชายร้อยละ 56.9 ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศ ร้อยละ 45.9 กับหญิงอื่น ร้อยละ 33.3 กับผู้ชาย และร้อยละ 10.6 กับแฟนหรือคนรัก (ตารางแสดง)

เมื่อนำข้อมูลมาคำนวณหา นักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศ หญิงอื่น และผู้ชายในรอบปีที่ผ่านมา มีเพียงร้อยละ 16.1 เท่านั้น ที่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง และในส่วนของสถานที่ที่นักเรียนอาชีวศึกษาชายได้ถุงยางอนามัยมากที่สุด 3 อันดับ คือ ร้อยละ 22.2 จากร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 18.6 จากถุงยางอนามัยติดตัว และร้อยละ 5.7 จากร้านขายยา

4. พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด

ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ร้อยละ 76.8 ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศ ร้อยละ 51.4 กับหญิงอื่น ร้อยละ 50.0 กับผู้ชาย และร้อยละ 25.0 กับแฟนหรือคนรัก ดังนั้น การเฝ้าระวังพฤติกรรมฯ ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชาย พบว่า จำนวนนักเรียนชายที่ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดกับหญิงขายบริการทางเพศ หญิงอื่น และผู้ชาย มีเพียงร้อยละ 24.0 ของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน (ตารางแสดง)

ตารางแสดงร้อยละของพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ อัตราการใช้ถุงยางอนามัย
ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชาย ชั้นปวช. ปีที่ 2 พ.ศ. 2547

พฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์	หญิงขายบริการทางเพศ	แฟนหรือคนรัก	หญิงอื่น	ผู้ชาย
พฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์	13.1	100.0	45.9	5.7
การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งในรอบปีที่ผ่านมา	56.9	10.6	45.9	33.3
การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด	76.8	25.0	51.4	50.0

5. ประสบการณ์การใช้ยาเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

จากจำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาชาย 6,524 คน พบว่า ร้อยละ 37.7 เคยใช้สารเสพติดมาก่อน โดยชนิดของสารเสพติดที่นักเรียนชายใช้มากที่สุด 3 อันดับ คือ ร้อยละ 54.8 เสพกัญชา ร้อยละ 35.4 เสพยาบ้า และร้อยละ 22.7 เสพกระท่อม

ในส่วนของ การใช้ยาเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด ร้อยละ 32.5 ใช้สารเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์ และร้อยละ 43.8 ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งจากจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีถึงร้อยละ 81.1 ที่เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

6. ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์

ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายชั้นปวช.ปีที่ 2 พบว่า นักเรียนทั้งหมดมีเพียง ร้อยละ 14.6 สามารถตอบคำถามถูกต้องทั้ง 7 ข้อ และจากข้อคำถาม 5 ข้อที่ UNGASS ใช้เป็นตัววัดระดับความรู้ในกลุ่มเยาวชน พบว่า นักเรียนชายร้อยละ 27.4 ที่สามารถตอบคำถาม 5 ข้อนี้ได้ถูกต้อง

คำถามที่นักเรียนชายสามารถตอบได้ถูกต้องมากที่สุด 3 อันดับ คือ ร้อยละ 98.5 สามารถตอบข้อที่ 6 (การใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกัน ทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้) ร้อยละ 97.0 สามารถตอบข้อที่ 1 (การใช้ถุงยางอนามัยป้องกันเอดส์ได้) และร้อยละ 81.9 สามารถตอบคำถามข้อที่ 2 (การมีคู่นอนคนเดียวป้องกันเอดส์ได้)

7. การตรวจเลือดหาเชื้อเอชไอวี

นักเรียนอาชีวศึกษาชาย ชั้นปวช.ปีที่ 2 ร้อยละ 18.4 เคยตรวจเลือดหาเชื้อเอชไอวี ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ทั้งที่นักเรียนชาย ร้อยละ 32.0 เคยมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์มาก่อน

นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง ชั้นปวช.ปีที่ 2

1. ข้อมูลทั่วไป

นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง ชั้น ปวช.ปีที่ 2 จำนวน 6,730 คน เข้าร่วมในการสำรวจพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 99.5 มีอายุระหว่าง 15 – 19 ปี อายุต่ำที่สุดคือ 15 ปี และอายุสูงที่สุดคือ 21 ปี ค่ามัธยฐานอายุของนักเรียนหญิงอาชีวศึกษาที่ทำการสำรวจพฤติกรรมฯ ในปีนี้คือ 17 ปี

2. ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์

จากการสำรวจพฤติกรรมฯ ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง พบว่า ร้อยละ 21.2 มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์มาก่อน แต่มีเพียงร้อยละ 30.4 ที่ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก โดยค่ามัธยฐานอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของนักเรียนหญิงคือ 16 ปี แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือ ร้อยละ 33.0 ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยไม่สมัครใจ

3. พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์และการใช้ถุงยางอนามัยในรอบปีที่ผ่านมา

ในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง ร้อยละ 31.2 มีแฟนหรือคนรัก และร้อยละ 100.0 มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักของตน โดยร้อยละ 85.6 มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คนในรอบปีที่ผ่านมา ในส่วนของ การมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่น ร้อยละ 10.1 มีเพศสัมพันธ์กับชายอื่น และ

ร้อยละ 66.7 มีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คนภายในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งร้อยละ 14.6 นักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์โดยแลกเปลี่ยนกับสิ่งของตอบแทน

การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 8.0 ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงที่แฟนหรือคนรักใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และร้อยละ 25.0 ที่ชายอื่นใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับนักเรียนหญิง

4. พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด

ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดกับคู่นอนประเภทต่าง ๆ และใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง กับแฟนหรือคนรัก ร้อยละ 25.0 และ กับชายอื่น ร้อยละ 37.5

5. ประสบการณ์การใช้สารเสพติดและการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

นักเรียนอาชีวศึกษาหญิงร้อยละ 7.3 เคยใช้สารเสพติดมาก่อน แต่ไม่มีการสำรวจพบว่า นักเรียนหญิงใช้สารเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด ถึงแม้ว่านักเรียนหญิงจะมีการใช้สารเสพติดค่อนข้างต่ำ แต่ร้อยละ 52.4 เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และร้อยละ 21.4 ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด ทั้งนี้ การเฝ้าระวังพฤติกรรมฯ ของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง พบว่า สารเสพติด 3 อันดับแรกที่นักเรียนหญิงใช้มากที่สุด คือ ร้อยละ 17.9 เสพกัญชา ร้อยละ 16.2 เสพยาบ้า และร้อยละ 8.7 ใช้กาวและทินเนอร์

6. ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์

จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 7 ข้อ คำถามที่นักเรียนอาชีวศึกษาหญิงตอบถูกมากที่สุดสามอันดับ คือ ข้อที่ 6 การใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกัน ทำให้ติดเชื้อเอดส์ได้ (ร้อยละ 99.1) ข้อที่ 1 การใช้ถุงยางอนามัยป้องกันเอดส์ได้ (ร้อยละ 94.9) และข้อที่ 5 คนมีสุขภาพแข็งแรงเป็นผู้ติดเชื้อเอดส์ได้ (ร้อยละ 82.3) โดยมีเพียงร้อยละ 14.3 สามารถตอบคำถามทุกข้อได้อย่างถูกต้อง และร้อยละ 25.4 สามารถตอบคำถาม 5 ข้อที่ UNGASS ระบุไว้ได้

7. การตรวจเลือดหาเชื้อเอชไอวี

นักเรียนอาชีวศึกษาหญิง ชั้นปวช.ปีที่ 2 ร้อยละ 12.1 เคยตรวจเลือดหาเชื้อเอชไอวี

อภิปรายผล

การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาชายและหญิง ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 มีนักเรียนทั้งสิ้น 13,254 คน จำแนกเป็นนักเรียนชาย ร้อยละ 49.2 และนักเรียนหญิง ร้อยละ 50.8 โดยนักเรียนทั้งหมดมีอายุค่ามัธยฐาน 17 ปี

ในส่วนประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ นักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 32.0 และร้อยละ 21.2 ตามลำดับ) แต่ทั้งสองเพศมีค่ามัธยฐานอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่ 16 ปีนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยไม่สมัครใจ ร้อยละ 33.0 ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าวิตกอย่างยิ่ง และการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของนักเรียนอาชีวศึกษาชายและหญิงอยู่ในระดับต่ำ (น้อยกว่าร้อยละ 40.0) เมื่อเทียบกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชายและหญิง ซึ่งมีเพศสัมพันธ์น้อยกว่า (น้อยกว่าร้อยละ 17.0) แต่กลับมีการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเท่ากัน

การมีเพศสัมพันธ์ในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักถึง ร้อยละ 100.0 ซึ่งตรงกับผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมฯ ของนักเรียนหญิงเช่นกัน ซึ่งให้เห็นว่า นักเรียนชายและหญิงที่มีแฟนหรือคนรัก มีแนวโน้มสูงมากที่จะมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักก่อนวัยอันควร ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ ควรมีการปลูกฝังค่านิยมการรักนวลสงวนตัว การมีเพศสัมพันธ์เมื่อพร้อม การรักเดียวใจเดียว หรือหากจำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์ก็ควรใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนทุกประเภท ด้วยว่าในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนชายไม่เพียงมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรัก แต่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นถึง ร้อยละ 45.9 และมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศ ร้อยละ 13.1 ด้วย

การใช้ถุงยางอนามัยในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนชายใช้ถุงยางอนามัยมากกว่า เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับกลุ่มคู่นอน ที่คิดว่าไม่ปลอดภัยจากการติดเชื้อโรคต่าง ๆ เช่น ร้อยละ 56.9 ใช้ถุงยางอนามัยกับหญิงขายบริการทางเพศ และร้อยละ 31.8 ใช้ถุงยางอนามัยกับหญิงอื่น แต่ว่ากลุ่มที่คิดว่าไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ เช่น แฟนหรือคนรัก นักเรียนชายกลับใช้ถุงยางอนามัยกับแฟนหรือคนรักเพียง ร้อยละ 10.6 ซึ่งแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับการมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคนรักที่มีตัวเลขถึง ร้อยละ 100.0

การใช้สารเสพติดและการดื่มแอลกอฮอล์ในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนชายและหญิงเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ถึง ร้อยละ 52 – 82 และครั้งล่าสุดที่มีเพศสัมพันธ์ นักเรียนชายและหญิงดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ถึง ร้อยละ 43.8 และร้อยละ 21.4 ตามลำดับ รวมถึงนักเรียนชาย ร้อยละ 32.5 ใช้สารเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุด ซึ่งเป็นที่น่าวิตกว่านักเรียนส่วนหนึ่ง อาจมีเพศสัมพันธ์โดยขาดสติสัมปชัญญะ และมีโอกาสสูงที่นักเรียนไม่ได้ป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอชไอวี

ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ นักเรียนชายและหญิงมีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์โดยรวมไม่แตกต่างกัน (ร้อยละ 14.9 และร้อยละ 14.3) โดยนักเรียนส่วนใหญ่สามารถตอบข้อคำถามถูกต้อง แต่ไม่สามารถตอบได้ถูกทุกข้อ โดยข้อที่ตอบถูกต้องได้น้อยที่สุด คือ มียาขับยั้งเชื้อเอดส์ได้ (ยาต้านไวรัส) (นักเรียนชายร้อยละ 50.2 และนักเรียนหญิงร้อยละ 53.9) ซึ่งถือว่าเป็นความรู้ใหม่ที่นักเรียนชายและหญิง ควรติดตามข่าวตามสื่อต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น อันที่จริงแล้ว มีการศึกษาในปีพ.ศ. 2535 ของ กมลฉัตร พลวัน เรื่องการเปิดรับสื่อมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถาบันการศึกษาของรัฐ เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่⁽³⁾ ที่ศึกษาความรู้เรื่องยาที่ใช้หยุดยั้งการเจริญของเชื้อเอดส์ ซึ่งนักเรียนร้อยละ 38.2 สามารถตอบได้ถูกต้อง

ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษานั้น ออกมาแตกต่างกับพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนข้างมาก ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การศึกษาพฤติกรรมเป็นเรื่องซับซ้อนและขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นการรับรู้เรื่องโรคเอดส์หรือวิธีการป้องกันจากสื่อต่าง ๆ ก็สามารถทำให้นักเรียนมีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มมากขึ้น แต่ระดับความรู้ที่มากขึ้น ไม่จำเป็นต้องส่งผลออกมาเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องเสมอไป นักเรียนส่วนใหญ่ทราบดีว่า การใช้ถุงยางอนามัยจะไม่ทำให้ติดเชื้อเอชไอวี แต่ผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมก็ทำให้เห็นแล้วว่า นักเรียนไม่ได้นำความรู้ที่มีกลับมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ เนาวนิต ยิ้มวันสำรวจเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคม ในโครงการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี⁽⁴⁾ ซึ่งพบว่า เมื่อนักเรียนเปิดรับข่าวสารเรื่องโรคเอดส์จากสื่อต่าง ๆ นักเรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ ให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. รณรงค์ให้นักเรียนอาชีวศึกษาชายและหญิงเปลี่ยนความคิดและค่านิยมในการมีเพศสัมพันธ์ โดยสนับสนุนให้นักเรียนมีเพศสัมพันธ์เมื่อพร้อม และใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับทุกคู่นอนเมื่อมีเพศสัมพันธ์
2. สนับสนุนให้มีการสอนเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้อง รวมถึงความรู้ในการป้องกันตนเองจากโรคที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์
3. สนับสนุนให้มีการศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมที่สัมพันธ์ในการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาที่ลงเรียนเวลากลางวันและกลางคืน ซึ่งมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิต กิจกรรมชีวิตประจำวัน และพฤติกรรมทางเพศกับคู่นอนประเภทต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพ กลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มือถือ. นนทบุรี: สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; 2547
2. สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการพัฒนารูปแบบระบบการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มือถือ (Handheld Computer). นนทบุรี: สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; 2547

3. กมลฉวี พลวัน. การเปิดรับสื่อมวลชนและการสื่อสารระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถาบันการศึกษาของรัฐ เขตอำเภอเมือง เชียงใหม่. (ปริญญาณิพนธ์ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ). คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2535
4. เนาวนิต ชัยวัน. กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมในโครงการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี (ปริญญาณิพนธ์ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ). คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2543

ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์

รายงานโรคที่ต้องเฝ้าระวัง **REPORTED CASES OF PRIORITY BY DISEASES UNDER SURVEILLANCE**

 ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา และกลุ่มงานระบาดวิทยาโรคติดต่อ

✉ [laddal @ health.moph.go.th](mailto:laddal@health.moph.go.th)

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่เฝ้าระวังเร่งด่วนตามวันรับรักษา โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ , ประเทศไทย, สัปดาห์ที่ 9 พ.ศ. 2549 (26 กุมภาพันธ์ – 4 มีนาคม พ.ศ. 2549)

TABLE 1 REPORTED CASES OF PRIORITY BY DISEASES UNDER SURVEILLANCE BY DATE OF TREATMENT COMPARED TO PREVIOUS YEAR, THAILAND, WEEK 9 th 2006, (Feb 26 – Mar 4, 2006)

DISEASES	THIS WEEK			CUMULATIVE (wk 1 – 9)		
	2006	2005	MEDIAN (2001-2005)	2006	2005	MEDIAN (2001-2005)
DIPHTHERIA	0	0	0	0	0	1
PERTUSSIS	2	0	0	7	4	4
TETANUS NEONATORUM	0	0	0	1	0	1
MEASLES	28	119	128	547	888	1052
MENIN.MENINGITIS	0	2	1	2	8	8
ENCEPHALITIS **	0	3	5	0	56	52
ACUTE FLACCID PARALYSIS: AFP	5	6	4	43	58	50
CHOLERA	0	1	8	3	6	114
HAND, FOOT AND MOUTH DISEASE	7	24	22	159	159	212
DYSENTERY	73	389	561	1837	3708	4542
PNEUMONIA (ADMITTED)*	572	1575	1575	11590	14578	13668
INFLUENZA	54	409	466	1466	3870	4511
SEVERE AEFI	0	0	0	0	0	0
LEPTOSPIROSIS	5	28	51	153	218	382
ANTHRAX	0	0	0	0	0	0
RABIES	0	1	1	4	5	5

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร: รวบรวมจากรายงานผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาของจังหวัดในแต่ละสัปดาห์

และศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา: รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ

“ 0 ” = NO CASE “ - ” = NO REPORT RECEIVED * เริ่มเก็บข้อมูลเมื่อปี ค.ศ. 2004 ** จำนวนผู้ป่วยนำมาจากบัตรรายงาน 506

TETANUS NEONATORUM 1 ราย ที่จังหวัดระยอง

หมายเหตุ: ข้อมูลที่ได้รับรายงานเป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้น ที่ได้จากรายงานเร่งด่วน จากผู้ป่วยกรณีที่เป็น Suspected, Probable และ Confirmed ซึ่งเป็นข้อมูลเฉพาะสำหรับการป้องกันและควบคุมโรค จึงอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อมีผลตรวจยืนยันจากห้องปฏิบัติการ